

ถอดรหัส Joint Forces Staff College: โมเดลขับเคลื่อน Joint Operations สู่การยกระดับหลักสูตรทางทหารของกองทัพไทย

Decoding the Joint Forces Staff College: A Model for Driving Joint
Operations to Elevate Thailand's Military Education Programs

บทความวิชาการ

ธนะเดช จิตรประวัติ

Thanadet Jitprawat

วิทยาลัยเสนาธิการทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กรุงเทพฯ ประเทศไทย 10400

Joint War College, National Defence Studies Institute, Bangkok, Thailand 10400

E-mail: thanadet44101@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้วิเคราะห์รูปแบบการจัดการศึกษาของ Joint Forces Staff College (JFSC) ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานของสหรัฐอเมริกา มีวัตถุประสงค์เพื่อนำผลการวิเคราะห์มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรทางทหารที่เน้นเรื่องการปฏิบัติการร่วม (Joint Operations) ของกองทัพไทยให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมุ่งเน้นการศึกษาที่ใช้ผลลัพธ์ของผู้สำเร็จการศึกษาเป็นเป้าหมาย (Outcomes-Based Education: OBE) กรอบแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรตาม ADDIE Model กระบวนการทบทวนหลักสูตรประจำปีตามขั้นตอน Annual Curriculum Review Process และกรอบแนวคิดในการจัดการศึกษา Bloom's Taxonomy การวิเคราะห์นี้จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ชัดเจน และการวัดผลประเมินผลที่เที่ยงตรง ซึ่งจะส่งผลให้การผลิตบุคลากรที่จะเป็นผู้นำทางทหารของกองทัพไทยมีคุณภาพและมีขีดความสามารถที่สูงขึ้น

คำสำคัญ : การจัดการศึกษาทางทหาร, การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน, การศึกษาที่ใช้ผลลัพธ์ของผู้สำเร็จการศึกษาเป็นเป้าหมาย

Abstract

This article analyzes the educational management model of the Joint Forces Staff College (JFSC), which adheres to the standards of the United States. The objective is to apply the results of this analysis to enhance the instructional process in military curricula focusing on joint operations within the Royal Thai Armed Forces, aiming for greater efficiency and effectiveness. The study emphasizes Outcomes-based Education (OBE), the ADDIE Model for curriculum development, the Annual Curriculum Review Process, and Bloom's Taxonomy. This analysis is beneficial for improving instructional processes, defining clear learning outcomes, and ensuring accurate assessment and evaluation. Ultimately, it contributes to producing high-quality and highly capable personnel to serve as military leaders in the Royal Thai Armed Forces.

Keywords: Military Education Management, Instructional Process Improvement, Outcomes-Based Education

บทนำ

ปัจจุบันโลกเข้าสู่ยุคของการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดด โดยเฉพาะเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) ซึ่งถูกนำมาใช้ปฏิรูปภูมิทัศน์ความมั่นคงอย่างมีนัยสำคัญ เปลี่ยนโฉมการปฏิบัติการทหารให้ต่างไปจากเดิมขยายขอบเขตภัยคุกคามสู่มิติทางไซเบอร์ (Cyber Domain) และมิติทางอวกาศ (Space Domain) เชื่อมโยงมิติ

ความมั่นคงต่าง ๆ เข้าด้วยกัน กำเนิดเป็นสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงที่มีพลวัตสูง ครอบคลุมมิติทั้งทางทหาร สังคม เทคโนโลยี เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการเมือง หลอมรวมเป็นความมั่นคงแบบองค์รวม (Comprehensive Security) (กองบัญชาการกองทัพไทย, 2568)

ท่ามกลางการแข่งขันทางภูมิรัฐศาสตร์ระหว่างมหาอำนาจในเวทีโลก การแข่งขันกันแสดงเทคโนโลยีขั้นสูง การแย่งยึดผลประโยชน์ทับซ้อน ความขัดแย้งในทะเลจีนใต้ การสะสมอาวุธ การก่อการร้ายข้ามชาติ และภัยพิบัติจากธรรมชาติ ล้วนเป็นภัยคุกคามด้านความมั่นคงที่เป็นปัจจัยเสี่ยงต่อเสถียรภาพในระดับภูมิภาค โดยจากกรณีศึกษาความขัดแย้งในสงครามสมัยใหม่ เช่น ระหว่างรัสเซีย-ยูเครน แสดงให้เห็นรูปแบบการก่อการร้ายที่ซับซ้อนในยุคเทคโนโลยีสมัยใหม่ ในขณะที่ภัยพิบัติต่าง ๆ เช่น มหาอุทกภัยที่จังหวัดเชียงราย และเหตุการณ์ตึกถล่มจากแผ่นดินไหวในกรุงเทพฯ แสดงให้เห็นถึงการดำเนินงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือและบูรณาการจากทุกภาคส่วน ส่งผลให้กองทัพต้องปรับตัวเพื่อหาวิธีการรับมือจากภัยคุกคามทั้งรูปแบบดั้งเดิมและรูปแบบใหม่ การพึ่งพาขีดความสามารถจากเหล่าทัพเดียวหรือประเทศเดียวไม่เพียงพออีกต่อไป จำเป็นต้องบูรณาการความร่วมมือและองค์ความรู้ทั้งในประเทศและจากต่างประเทศเข้าด้วยกัน

กองทัพไทยตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติการร่วมในยุคสมัยปัจจุบัน จึงริเริ่มปรับปรุงหลักสูตรทางการทหารทุกระดับ เพื่อยกระดับมาตรฐานการศึกษา พัฒนาผู้นำที่มีความสามารถในการวางแผนและอำนวยการในการปฏิบัติการร่วม ตลอดจนส่งเสริมวัฒนธรรมการทำงานร่วมกันทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ (กองบัญชาการกองทัพไทย, 2567) โดยผู้บัญชาการทหารสูงสุดให้ความสำคัญกับรูปแบบการจัดการศึกษาของ Joint Forces Staff College (JFSC) สถาบันชั้นนำทางการทหารของสหรัฐฯ ที่เชี่ยวชาญด้านปฏิบัติการร่วม

แบบบูรณาการ การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการแก้ไขปัญหาความมั่นคง (Davis et al., 2025)

ผู้เขียนในฐานะเลขานุการของคณะทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เดินทางไปศึกษาดูงาน ณ JFSC พบว่าการวิเคราะห์รูปแบบการจัดการศึกษาของ JFSC จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน การปรับปรุงหลักสูตร และการสร้างระบบการวัดประเมินผลที่เหมาะสมแก่หลักสูตรที่มุ่งสร้างผู้นำทางทหารของกองทัพไทย บทความนี้จะจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ตัวแบบของ JFSC โดยเริ่มจากมาตรฐานการศึกษาของสหรัฐอเมริกา วิวัฒนาการของ JFSC รายละเอียดหลักสูตรด้าน Joint Operations ทั้ง 2 หลักสูตร และวิเคราะห์รูปแบบที่ JFSC ใช้ในการออกแบบและจัดการศึกษาตามกรอบทบทวนหลักสูตรประจำปี ซึ่งใช้หลักการ Outcomes-based Education กำหนด Program Learning Outcome (PLO) ตามกรอบแนวความคิดในการจัดการศึกษา Bloom's Taxonomy เพื่อเป็นแนวทางสำหรับหลักสูตรทางทหารของกองทัพไทย ในการยกระดับมาตรฐานการศึกษาทางทหารโดยใช้มาตรฐานจากสหรัฐอเมริกาเป็นพื้นฐาน

มาตรฐานการศึกษาของสหรัฐอเมริกา : กรอบแนวคิดและที่มาของนิยามความเป็นมาตรฐาน

สหรัฐอเมริกาได้พัฒนามาตรฐานการศึกษาทางทหารอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่ 2 บทเรียนจากสงครามเน้นย้ำถึงความจำเป็นในการบูรณาการ การปฏิบัติการของทุกเหล่าทัพให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งนำไปสู่การกำหนดแนวทางการปฏิบัติการทางทหารในรูปแบบ Joint Operations โดยมุ่งเน้นการทำงานร่วมกันของกองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ กองทัพอากาศโยธิน และกองกำลังยามฝั่ง ด้วยความตระหนักถึงความสำคัญ

ของการรวบรวม Joint Operations ทำให้ในปี ค.ศ. 2000 สหรัฐฯ ได้ก่อตั้ง Joint Forces Staff College (JFSC) ในเมือง Norfolk รัฐเวอร์จิเนีย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ National Defense University (NDU) JFSC มีหน้าที่หลักในการยกระดับความรู้และสร้างมาตรฐานการรวบรวมสำหรับนายทหารระดับกลางและระดับสูงจากทุกเหล่าทัพ รวมถึงบุคลากรพลเรือนจากหน่วยงานความมั่นคงแห่งชาติ และในปี ค.ศ. 2005 ได้มีการออกกฎหมาย Officer Professional Military Education Policy (OPMEP) ซึ่งเป็นกฎหมายที่ครอบคลุมและมีผลบังคับใช้กับทุกเหล่าทัพ (Joint Staff, 2024) กฎหมายนี้กำหนดมาตรฐานการศึกษา Joint Professional Military Education (JPME) เป็น 5 ระดับ ได้แก่

1. Pre-JPME สำหรับการปฏิบัติการระดับยุทธวิธี ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานในระดับหน่วยระดับยุทธวิธี
2. JPME ระดับ I สำหรับการวางแผนการรบระดับยุทธการ ซึ่งเป็นหลักสูตรสำหรับนายทหารระดับพันตรี-พันโท ในโรงเรียนเสนาธิการของแต่ละเหล่าทัพ
3. JPME ระดับ II สำหรับการวางแผนระดับยุทธการ-ยุทธศาสตร์ทหารที่เน้นการประสานงานระหว่างเหล่าทัพและข้ามมิติการรบ (Land, Air, Maritime, Cyber, Space Domain) ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ JFSC รับผิดชอบ
4. JPME ระดับ III สำหรับนายพลใหม่ (Capstone) ซึ่งมุ่งเน้นการทำความเข้าใจบริบททางยุทธศาสตร์ในระดับชาติ
5. General/Flag Officer Education สำหรับนายพลที่ต้องการศึกษาต่อยอด (Pinnacle/Keystone Course) ซึ่งเน้นการตัดสินใจในระดับนโยบาย โดยมีความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการศึกษา (Education) กับชั้นยศ (O-1 ถึง O-9) ตามภาพที่ 1

ภาพที่ 1

Officer Professional Military Education (OPME) Continuum

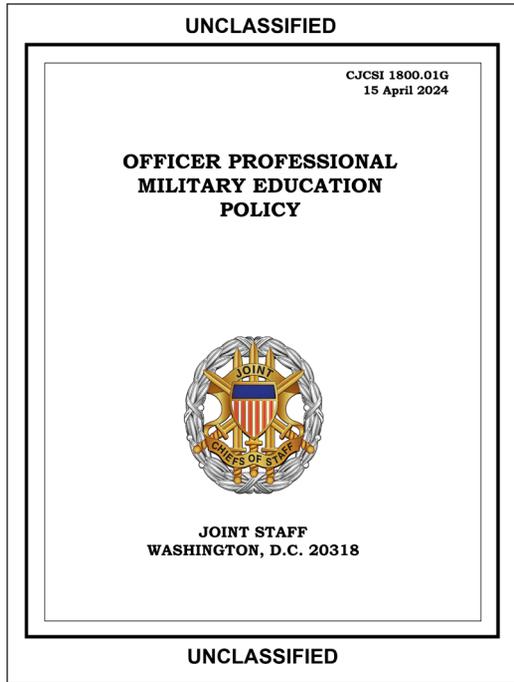

Figure 1. Officer Professional Military Education Continuum (Illustrative)

EDUCATION ↓	CADET/MIDSHIPMAN PRECOMMISSIONING	0-10-2/0-3 PRIMARY	0-4 INTERMEDIATE	0-5/0-6 SENIOR	0-7/0-8/0-9 GENERAL/FLAG
EDUCATIONAL INSTITUTIONS AND COURSES	Service Academies ROTC OCS/OTS	• Branch Specific Warfighting or Staff Specialty Schools • Primary-Level PME Courses	• Air Command and Staff College • Army Command and General Staff College • College of Naval Command and Staff • Marine Corps Command and Staff College • Natl Intelligence University • Space Force ILE (Schriever)	• Air War College • Army War College • College of Naval Warfare • Marine Corps War College • National Defense University • Space Force SLE (West)	• CAPSTONE • Joint Functional Component Commander Course(s) • SJROAC • JFOWC • PINNACLE • Combatant Commander's Course
LEVEL OF WAR EMPHASIZED	Conceptual Awareness of all Levels	TACTICAL	OPERATIONAL	STRATEGIC	
FOCUS OF MILITARY EDUCATION	• Intro to Service Missions • U.S. Constitution • U.S. Government • Service Capabilities • Military Capabilities & Organization • Foundations of Joint Warfare • Three Military Organization	• Assigned Branch or Staff Specialty • All-Domain Capabilities (land, air, sea, space, cyber) • Foundations of Joint Warfare • Service-specific Doctrine • Service as an institution • Threat Doctrine/Capabilities	• Intro to Joint Warfighting • Unified Action • National Military Capabilities • OCM/D Command Structure & Organizations • Joint Doctrine & Concepts • Joint Planning and Execution • Service Budget/Programming • Operational Contract Support • National Military Strategy • Innovation and Technology • Threat Ways of War	• Joint Warfighting/Planning • Joint All-Domain Operations • Joint Warfighting Concept • Coercion Theory • Global / OCM/D Campaigns • Strategy formulation • Campaigning • Force Development • NSS, NDS, NMS, • Intro to Strategic Leadership • Strategic Analysis • Innovation and Technology • Natl-level Decision-making	• Joint & Multinatl Warfighting • Strategic Diagnosis • Strategic Leadership • Civilian-Military Dialogue • Innovation and Tech • Critical Thinking & D-M • Natl Defense & Sec'y Policy • Int'l Rel & Diplomacy • Ethics and Moral Leadership
CAREER-LONG DEVELOPMENT	LIFE-LONG LEARNING SKILLS/SELF-DEVELOPMENT/ADVANCED EDUCATION				
DESIRED LEADER ATTRIBUTES	CULTURAL EDUCATION: FROM AWARENESS TO COMPETENCE				
	1. UNDERSTANDING SECURITY ENVIRONMENT AND INSTRUMENTS OF NATIONAL SECURITY				
	2. ANTICIPATING AND RESPONDING TO SURPRISE AND UNCERTAINTY				
	3. ANTICIPATING AND RECOGNIZING CHANGE AND LEADING TRANSITIONS				
	4. OPERATING IN INTENT THROUGH TRUST, EMPOWERMENT, AND UNDERSTANDING				
	5. MAKING ETHICAL DECISIONS BASED ON THE PROFESSION OF ARMS				
	6. THINKING CRITICALLY/STRATEGICALLY AND APPLYING JOINT WARFIGHTING PRINCIPLES AT ALL LEVELS OF WARFARE				

UNCLASSIFIED A-15 Enclosure A

UNCLASSIFIED

CJCSI 1800.01G 15 April 2024

หมายเหตุ : From *Officer Professional Military Education Policy CJCSI 1800.01G*, by Joint Staff, 2024.

Joint Forces Staff College (JFSC): สถาบันต้นแบบแห่งความเป็นเลิศตามมาตรฐานสหรัฐอเมริกา

สำหรับประวัติและวิวัฒนาการของ Joint Forces Staff College (JFSC) นั้น เดิมชื่อ Armed Forces Staff College (AFSC) ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1946 ที่เมือง Norfolk รัฐเวอร์จิเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาขีดความสามารถของนายทหารสัญญาบัตรจากทุกเหล่าทัพ ให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ การก่อตั้ง AFSC นี้ ถือเป็นผลจากบทเรียนที่ได้รับจากประสบการณ์ในสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการบูรณาการการปฏิบัติการระหว่างเหล่าทัพ เพื่อบรรลุเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ร่วมกัน (Joint Forces Staff College, 2025)

ต่อมาในปี ค.ศ. 2000 Armed Forces Staff College (AFSC) ได้เปลี่ยนชื่อเป็น Joint Forces Staff College (JFSC) เพื่อสะท้อนถึงบทบาทและหน้าที่ในการพัฒนาผู้นำทางทหารจากทุกเหล่าทัพ ไม่เพียงแต่กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ เท่านั้น แต่ยังรวมถึงกองทัพนาวิกโยธิน และกองกำลังยามฝั่ง ตลอดจนหน่วยงานความมั่นคงอื่น ๆ การเปลี่ยนชื่อในครั้งนี้สะท้อนถึงวิสัยทัศน์และพันธกิจของ JFSC ในฐานะสถาบันชั้นนำระดับโลกด้านการพัฒนาผู้นำทางทหารร่วม โดยเน้นการสร้างผู้นำที่มีความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ การแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน และการตัดสินใจในสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน เพื่อเตรียมความพร้อมในการเผชิญหน้ากับความท้าทายด้านความมั่นคงในอนาคต (Davis et al., 2025) ทั้งนี้ JFSC มีหลักสูตรที่สำคัญ 2 หลักสูตร ได้แก่ Joint Advanced Warfighting School (JAWS) และ Joint and Combined Warfighting School (JCWS) ซึ่งเป็นหลักสูตรใน JPME ระดับ II ทั้งสิ้น มีรายละเอียดดังนี้

1. หลักสูตรของ Joint Advanced Warfighting School (JAWS)

Joint Advanced Warfighting School (JAWS) ผู้เข้ารับการศึกษาระดับพันเอก ขึ้นไป หลักสูตรนี้มีพันธกิจหลักเกี่ยวกับการจัดศึกษาในเรื่องการรวบรวม (Joint Senior-Level Education) การเตรียมความพร้อมให้แก่นายทหารชั้นผู้ใหญ่ของกองทัพ ตลอดจนข้าราชการพลเรือนของรัฐบาลสหรัฐฯ สำหรับการดำรงตำแหน่งผู้นำในระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Leadership Positions) รวมทั้งการศึกษาและพัฒนายุทธศาสตร์ในระดับการปฏิบัติการร่วม (Joint Operations) เพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์ (Strategic Objectives) โดยเน้นบูรณาการความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติการร่วม (Joint Operations) ในยามปกติและสงคราม

1.1 องค์ประกอบหลักสูตรและผลลัพธ์การเรียนรู้

หลักสูตร JAWS ประกอบด้วย 5 สาขาวิชาหลัก (Fields of Study) ดังนี้

1.1.1 ทฤษฎีและประวัติศาสตร์ (Theory & History) มุ่งเน้นการสังเคราะห์สภาพแวดล้อมทางประวัติศาสตร์ ปัจจุบัน และอนาคต รวมถึงมิติของการปฏิบัติการ ทฤษฎี และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการทำสงครามร่วม (Joint Warfighting)

1.1.2 ยุทธศาสตร์ (Strategy) ส่งเสริมการพัฒนายุทธศาสตร์ทางทหารที่สนับสนุนการทำสงครามแบบ Joint Operations โดยการปรับปรุงความสอดคล้องระหว่างเป้าหมาย (Ends) วิธีการ (Ways) และทรัพยากร (Means) ร่วมกับเครื่องมือกำลังอำนาจอื่น ๆ (Instruments of Power)

1.1.3 ยุทธศิลป์และการวางแผนการทัพ (Operational Art & Campaign Planning) เน้นการจัดทำแผนทางทหารสำหรับการใช้กำลังทุกเหล่าทัพและกองกำลังพันธมิตรในการปฏิบัติการร่วมผสม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการร่วมทั้งในยามปกติและสงคราม

1.1.4 การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (Effective Communication) พัฒนาทักษะในการสื่อสารที่ชัดเจน กระชับ และโน้มน้าวใจ โดยอิงจากการวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Analysis) ในรูปแบบการเขียนและการพูด

1.1.5 การสังเคราะห์การปฏิบัติการร่วม (Joint Synthesis) ส่งเสริมความเข้าใจในคุณค่าของบูรณาการทัศนคติ มุมมอง และความสามารถที่หลากหลาย โดยพิจารณาจากธรรมชาติของสภาพแวดล้อมร่วมระหว่างหน่วยงาน (Interagency) ระหว่างรัฐบาล (Intergovernmental) และพหุชาติ (Multinational)

นอกเหนือจากการศึกษาในห้องเรียน JAWS ยังจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่หลากหลาย (Extracurricular Activities) รวมถึงการทัศนศึกษา (Field Research Trips) การฝึก (Exercises) และการบรรยายโดยผู้เชี่ยวชาญ (Guest Lectures) เพื่อเสริมสร้างความรู้และประสบการณ์ของนักเรียนในบริบทที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานจริง นอกจากนี้ ยังต้องดำเนินการทำวิจัยในระดับบัณฑิตศึกษา (Graduate-Level Research) และจัดทำเอกสารวิจัยรายบุคคลในเรื่องระดับยุทธศาสตร์ Individual Strategic Research Paper (ISRP) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของข้อกำหนดในการสำเร็จการศึกษา (Graduation Requirements)

2. หลักสูตรของ Joint and Combined Warfighting School (JCWS)

Joint and Combined Warfighting School (JCWS) ผู้เข้ารับการศึกษาชั้นยศ พันตรี-พันโท ขึ้นไป หลักสูตรนี้มีภารกิจหลักในการพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรทางทหารในการปฏิบัติการร่วมและผสม (Joint and Combined Operations) ที่มีความเข้มข้นและบูรณาการองค์ความรู้ที่ทันสมัย ซึ่งครอบคลุมประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับหลักการ Joint Warfighting Doctrine แนวความคิดในการปฏิบัติในระดับยุทธการ (Operational Concepts) และนโยบาย (Policy) ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการทางทหารในปัจจุบัน

2.1 องค์ประกอบหลักสูตรและผลลัพธ์การเรียนรู้

JCWS จัดการเรียนการสอน จำนวน 5 หมวดวิชา ดังนี้

2.1.1 หลักการพื้นฐานของการปฏิบัติการร่วม (Joint Force Fundamentals: JFF) มุ่งเน้นการสร้างความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับองค์ประกอบและหลักการของกองกำลังรบร่วม (Joint Forces)

2.1.2 หลักยุทธศาสตร์ทหารและการออกแบบการทัพ (Strategy and Campaign Design: SCD) มุ่งเน้นแปลงยุทธศาสตร์ทหารและการออกแบบการทัพร่วม (Campaign Design) ที่มีประสิทธิภาพ

2.1.3 หลักการวางแผนเผชิญเหตุ (Integrated Contingency Planning: ICP) ครอบคลุมกระบวนการวางแผนเผชิญเหตุ (Contingency Planning) แบบบูรณาการ

2.1.4 หลักการวางแผนวิกฤติ (Crisis Action Planning: CAP) เน้นการวางแผนตอบสนองต่อสถานการณ์วิกฤติ (Crisis Situations) อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

2.1.5 การสัมมนาเฉพาะและการเขียนเอกสารวิจัย (Focused Study Seminars: FSS) จัดสัมมนาเพื่อศึกษาประเด็นเฉพาะ (Focused Study) ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการร่วมต่าง ๆ

ทั้งนี้ JCWS ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ (Practical Learning) โดยการจำลองสถานการณ์จากสิ่งที่เกิดขึ้นจริง (Real-World Simulation) ที่ผู้เรียนจะได้ปฏิบัติงานในฐานะเจ้าหน้าที่วางแผนของ USINDOPACOM และ Combatant Command อื่น ๆ นอกจากนี้ รูปแบบการเรียนการสอนยังเน้นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้เรียน การอภิปรายในรูปแบบสัมมนา และการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning)

เพื่อส่งเสริมการพัฒนาความเข้าใจในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการร่วมและการใช้เครื่องมือทางทหาร เพื่อสนับสนุนผลประโยชน์ของชาติ (Davis et al., 2025)

Outcomes-based Education: ตัวแบบการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ของ JFSC

การยกระดับการศึกษาทางทหารของกองทัพไทย ให้เทียบเคียงมาตรฐานสากลนั้น จำเป็นต้องพิจารณาถึงแนวทางการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ (Outcomes-Based Education: OBE) ซึ่งเป็นแนวทางที่ JFSC และสถาบันการศึกษาชั้นนำทั่วโลกนำมาประยุกต์ใช้ OBE คือแนวทางการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นไปที่การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ชัดเจนและวัดผลได้ โดยให้ความสำคัญกับความสามารถที่นักศึกษาพึงมีเมื่อสำเร็จการศึกษา (What graduates are able to do) มากกว่าเพียงแค่ความรู้ที่ได้รับ (What students know) แนวคิดนี้มีที่มาจากความต้องการที่จะปรับปรุงคุณภาพของการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยผู้ใช้งาน และภารกิจของกองทัพ โดยเน้นการพัฒนาทักษะและความสามารถที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานจริง (Harden, 2007)

การนำ OBE มาใช้ เนื่องจากมีข้อดีหลายประการ ประการแรก ช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับเป้าหมายของการเรียนรู้ และสามารถวางแผนการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประการที่สอง ช่วยให้ผู้สอนสามารถออกแบบการเรียนการสอนและกิจกรรมที่ส่งเสริมการบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม ประการที่สาม ช่วยให้ผู้ประเมินสามารถวัดผลการเรียนรู้ได้อย่างแม่นยำและเป็นธรรม โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ทั้งการประเมินโดยตรง (Direct Assessment) และการประเมินโดยอ้อม (Indirect Assessment) รวมถึงการประเมินแบบระหว่างเรียน (Formative) และการประเมินสรุปผล (Summative)

การศึกษาโมเดล OBE และนำแนวทาง OBE มาปรับใช้ในสถาบันการศึกษาทางทหารของกองทัพไทย

จะช่วยให้สามารถพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความต้องการของกองทัพและประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างนายทหารที่มีความสามารถในการปฏิบัติงานจริงได้อย่างเป็นรูปธรรม และได้รับการยอมรับในระดับสากล นอกจากนี้ การใช้โมเดล OBE ยังช่วยส่งเสริมการปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement) โดยมีการประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มั่นใจว่าหลักสูตรมีความทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไป

Program Learning Outcome (PLO): หัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาแบบ Outcomes-based Education (OBE)

การกำหนด Program Learning Outcome (PLO) หรือผลลัพธ์การเรียนรู้ตลอดทั้งหลักสูตร เป็นสิ่งที่ผู้เรียนจะสามารถทำได้เมื่อสำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนั้น ๆ ตามรูปแบบ OBE ที่กล่าวมาแล้ว โดย PLO ควรมีความชัดเจนวัดผลได้ และสอดคล้องกับความต้องการของบริบทกองทัพ การกำหนด PLO อาจรวมถึงความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์ทางทหาร การวางแผนยุทธศาสตร์ การตัดสินใจภายใต้แรงกดดัน การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และการทำงานเป็นทีม (Davis et al., 2025) การกำหนด PLO ที่ดีจะเป็นแนวทางในการออกแบบรายวิชา กิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผล เพื่อให้มั่นใจว่า ผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาให้มีความสามารถตามที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ PLO ยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินผลหลักสูตรและปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

เพื่อให้เข้าใจแนวทางการจัดการศึกษาแบบ OBE อย่างครบถ้วน จำเป็นต้องทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่าง Program Learning Outcomes (PLO), Subordinate Learning Outcomes (SLO), และ Course Learning Outcomes (CLO) ดังนี้

1. Program Learning Outcomes (PLO) คือ ผลลัพธ์การเรียนรู้ในภาพรวมระดับหมวดวิชา เป็นสิ่งที่ผู้เรียนจะสามารถทำได้เมื่อสำเร็จการศึกษาจากหมวดวิชาหนึ่ง ๆ โดยในหนึ่งหลักสูตรประกอบด้วย หมวดวิชา ตอนวิชา และรายวิชา PLO จะเป็นเป้าหมายของหมวดวิชา และเป็นตัวกำหนดทิศทางในการออกแบบตอนวิชา รายวิชา รวมทั้งกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมด (แต่ละหมวดวิชา จะมี PLO เป็นของตนเอง) การมี PLO ที่ชัดเจนช่วยให้ผู้เรียนทราบว่าตนเองกำลังเรียนรู้เพื่ออะไร และสามารถนำความรู้ และทักษะที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานจริงได้อย่างไร

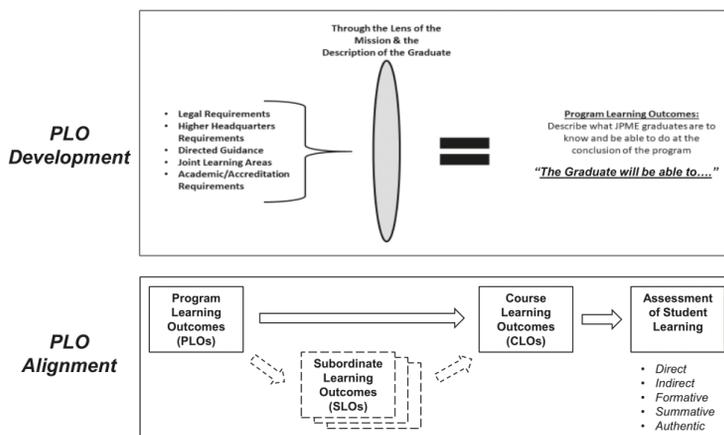
2. Subordinate Learning Outcomes (SLO) คือ ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับผู้เรียนในตอนวิชา เป็นสิ่งที่ผู้เรียนจะสามารถทำได้หลังจากผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมดตามที่กำหนดไว้ในแต่ละตอนวิชา (ในหนึ่งหมวดวิชา ประกอบด้วยหลายตอนวิชา) SLO เป็นเป้าหมายย่อยที่นำไปสู่การบรรลุ PLO และเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จในการเรียนรู้ของผู้เรียน SLO ควรมีความเฉพาะเจาะจง วัดผลได้ และสอดคล้องกับ PLO

3. Course Learning Outcomes (CLO) คือ ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับระดับผู้เรียนในรายวิชา เป็นสิ่งที่ผู้เรียนจะสามารถทำได้หลังจากเรียนจบรายวิชานั้น ๆ CLO เป็นเป้าหมายย่อยที่นำไปสู่การบรรลุ SLO และเป็นตัวกำหนดเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลในรายวิชานั้น ๆ CLO ควรมีความสอดคล้องกับ PLO และ SLO และสามารถวัดผลได้

เหตุผลที่ต้องมีการออกแบบ PLO, SLO และ CLO คือ เพื่อให้การจัดการศึกษามีเป้าหมายที่ชัดเจน มีทิศทางที่แน่นอน และสามารถวัดผลได้ การออกแบบ PLO, SLO และ CLO ที่ดี จะช่วยให้ผู้เรียน ผู้สอน และผู้บริหาร หลักสูตรมีความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับเป้าหมายของการเรียนรู้ และสามารถทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมายนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การมี PLO, SLO และ CLO ยังช่วยให้การประกันคุณภาพการศึกษามีความน่าเชื่อถือ และสามารถปรับปรุงคุณภาพการศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง ดังแสดงความสัมพันธ์กันตามภาพที่ 2

ภาพที่ 2

ความสัมพันธ์กันระหว่าง PLO, SLO, CLO และ Assessment of Student Learning

หมายเหตุ : From *Joint Forces Staff College*, by C. C. Davis et al., 2025, Faculty and Academic Programs, Joint Forces Staff College, National Defense University.

เมื่อออกแบบ PLO, SLO และ CLO ที่สัมพันธ์ สอดคล้อง และเชื่อมโยงกันแล้ว ก็จะนำไปสู่การประเมินผล การเรียนรู้ของผู้เรียน (Assessment of Student Learning) คือ กระบวนการรวบรวม วิเคราะห์ และตีความข้อมูล เกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของผู้เรียน เพื่อให้ทราบว่าผู้เรียนบรรลุผลการเรียนรู้ตามที่คาดหวังไว้หรือไม่ และนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การประเมินผลการเรียนรู้มี 5 ประเภทดังนี้

1. Direct Assessment (การประเมินโดยตรง) เป็นการประเมินที่วัดความรู้และทักษะของผู้เรียนโดยตรง โดยให้ผู้เรียนแสดงความสามารถผ่านการปฏิบัติจริง หรือ การสร้างผลงาน ตัวอย่างเช่น การสอบข้อเขียน (ปรนัย อัตนัย), การสอบปฏิบัติ (เช่น การทดลอง การนำเสนอ การแสดง บทบาทสมมติ) การตรวจผลงาน (เช่น รายงาน โครงการงาน) และการสังเกตพฤติกรรม (เช่น การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน การทำงานกลุ่ม)

2. Indirect Assessment (การประเมินโดยอ้อม) เป็นการประเมินที่วัดความรู้และทักษะของผู้เรียนโดยอ้อม โดยใช้ข้อมูลที่ไม่ได้มาจากการปฏิบัติจริงของผู้เรียนโดยตรง แต่เป็นข้อมูลที่สะท้อนถึงการรับรู้ ความคิดเห็น หรือ ความพึงพอใจของผู้เรียน ตัวอย่างเช่น การสำรวจความคิดเห็น ของผู้เรียน การสัมภาษณ์ผู้เรียน การประเมินตนเองของผู้เรียน การประเมินโดยเพื่อนร่วมชั้น การวิเคราะห์สถิติ (เช่น อัตราการเข้าเรียน อัตราการสำเร็จการศึกษา)

3. Formative Assessment (การประเมิน เพื่อพัฒนา) เป็นการประเมินที่ดำเนินการระหว่างการเรียน การสอน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน และ ให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) แก่ผู้เรียนและผู้สอน เพื่อนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น การถามคำถามในชั้นเรียน การทำ

แบบฝึกหัดสั้น ๆ การตรวจการบ้านงานมอบ การให้ผู้เรียน เขียนบันทึกการเรียนรู้ (Learning Log) การให้ผู้เรียน ประเมินตนเองและเพื่อนร่วมชั้น

4. Summative Assessment (การประเมิน สรุปผล) เป็นการประเมินที่ดำเนินการเมื่อสิ้นสุดการเรียน การสอน เพื่อสรุปผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และตัดสินว่า ผู้เรียนบรรลุผลการเรียนรู้ตามที่คาดหวังไว้หรือไม่ ตัวอย่าง เช่น การสอบปลายภาค การทำรายงานสรุป การนำเสนอ โครงการงาน

5. Authentic Assessment (การประเมิน ตามสภาพจริง) เป็นการประเมินที่วัดความสามารถ ของผู้เรียนในการนำความรู้และทักษะไปประยุกต์ใช้ ในสถานการณ์จริง หรือสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริง ตัวอย่างเช่น การให้ผู้เรียนแก้ปัญหาจริง ฝึกงานใน หน่วยงานจริง สร้างผลงานที่สามารถนำไปใช้ได้จริง

ADDIE Model - การพัฒนาหลักสูตรตามแนวทาง JFSC Curriculum Development

ในการพัฒนาหลักสูตรที่ JFSC ดำเนินการนั้น มีการนำ ADDIE Model มาใช้เป็นกรอบแนวคิดหลัก ในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร (Morrison et al., 2019) ADDIE เป็นกระบวนการที่เป็นระบบและมีขั้นตอนชัดเจน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนหลัก ได้แก่

1. Analysis (การวิเคราะห์) เป็นขั้นตอนแรก ในการทำความเข้าใจความต้องการของผู้เรียน วัตถุประสงค์ ของหลักสูตร และทรัพยากรที่มีอยู่ ในขั้นตอนนี้ จะมีการ วิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย (Target Audience) ความต้องการ ในการเรียนรู้ (Learning Needs) และสภาพแวดล้อม ในการเรียนรู้ (Learning Environment) เพื่อให้มั่นใจว่า หลักสูตรจะตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน อย่างแท้จริง

2. Design (การออกแบบ) เป็นขั้นตอนการวางแผนรายละเอียดของหลักสูตร โดยกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) เนื้อหา (Content) กิจกรรมการเรียนการสอน (Instructional Activities) และวิธีการประเมินผล (Assessment Methods) ในขั้นตอนนี้ จะมีการจัดลำดับเนื้อหา (Sequencing Content) เลือกลยุทธ์การสอน (Instructional Strategies) และออกแบบเครื่องมือประเมินผล (Assessment Instruments) ให้สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้

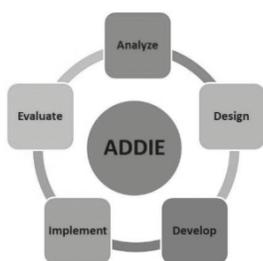
3. Development (การพัฒนา) เป็นขั้นตอนการสร้างและรวบรวมสื่อการเรียนการสอน (Instructional Materials) เช่น หนังสือ วิดีโอ สไลด์ และกิจกรรมออนไลน์ ในขั้นตอนนี้ จะมีการพัฒนาสื่อให้มีความน่าสนใจ เข้าใจง่าย และสอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน

4. Implementation (การนำไปใช้) เป็นขั้นตอนการนำหลักสูตรไปใช้จริง โดยมีการจัดการเรียนการสอน (Delivering Instruction) และประเมินผลการเรียนรู้ (Assessing Learning) ในขั้นตอนนี้ จะมีการให้คำแนะนำ และสนับสนุนผู้เรียน (Providing Guidance and Support) และเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียน (Collecting Data on Student Learning) เพื่อนำไปปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

5. Evaluation (การประเมินผล) เป็นขั้นตอนการประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตร โดยใช้ข้อมูลที่รวบรวมได้จากการนำไปใช้จริง ในขั้นตอนนี้ จะมีการประเมินผลทั้งในส่วนของกระบวนการ (Formative Evaluation) และผลลัพธ์ (Summative Evaluation) เพื่อให้ทราบว่าหลักสูตรบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ และมีส่วนใดที่ต้องปรับปรุง

ภาพที่ 3

การปรับปรุงหลักสูตรของ JFSC ด้วยโมเดล ADDIE และการดำเนินการทั้ง 13 ขั้นตอน

JFSC uses the ADDIE model to guide curriculum development efforts. The ADDIE model is a framework for instructional design that helps create and evaluate learning content. It's a linear process that involves five stages: **Analyze, Design, Develop, Implement, and Evaluate.**

13 Steps in Curriculum Development:

- Step 1: Identify Educational Needs and Requirements (Analysis)
- Step 2: Convert Needs & Requirements into Mission Statement & Aspirational Goals (Design)
- Step 3: Identify the Learning Outcomes Necessary to Achieve the Goals (Design)
- Step 4: Write Appropriate Learning Outcomes (Develop)
- Step 5: Alignment of Learning Outcomes
- Step 6: Develop Lesson Plans (Develop)
- Step 7: Documentation (Implement)
- Step 8: Develop Direct & Indirect Assessments (Develop)
- Step 9: Verify Audience Security Classification Level (Evaluate)
- Step 10: Create Course Syllabi & Course Guide (Design)
- Step 11: Review & Approval of Curriculum (Evaluate)
- Step 12: Implement the Curriculum (Implement)
- Step 13: Evaluate the Assessment Process (Evaluate)

หมายเหตุ : From *Joint Forces Staff College*, by C. C. Davis et al., 2025, Faculty and Academic Programs, Joint Forces Staff College, National Defense University.

เพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ JFSC ได้นำแนวคิด “13 Steps in Curriculum Development” มาประยุกต์ใช้ร่วมกับ ADDIE Model เพื่อให้เกิดความละเอียดและครอบคลุมในทุกขั้นตอน แนวคิดนี้ไม่ได้เป็นขั้นตอนที่แยกจาก ADDIE แต่เป็นการขยายรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนของ ADDIE ให้มีความชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ดังนี้

1. การกำหนดความต้องการและข้อกำหนดทางการศึกษา (Identify Educational Needs and Requirements) เป็นการขยายขั้น Analysis ใน ADDIE Model คือ การวิเคราะห์เพื่อทำความเข้าใจถึงความต้องการและความจำเป็นทางการศึกษาของผู้เรียนหรือกลุ่มเป้าหมายรวมถึงการพิจารณาขอบเขตของความรู้ทักษะ ความสามารถของผู้เรียนและความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ

2. การแปลงความต้องการที่จำเป็นและข้อกำหนดต่าง ๆ ทางการศึกษาให้เป็นพันธกิจและเป้าหมายที่มุ่งหวัง (Convert Needs & Requirements into Mission Statement & Aspirational Goals) เป็นการขยายขั้น Design ใน ADDIE Model ขั้นตอนนี้จะได้พันธกิจ (Mission Statement) ที่ชัดเจนและเป้าหมายที่มุ่งหวัง (Aspirational Goals) ซึ่งจะเป็นทิศทางในการพัฒนาหลักสูตร

3. การระบุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย (Identify the Learning Outcomes Necessary to Achieve the Goals) เป็นการขยายขั้น Design ใน ADDIE Model ขั้นตอนนี้คือการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ที่เฉพาะเจาะจง วัดผลได้ และสอดคล้องกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ ผลลัพธ์การเรียนรู้เหล่านี้จะเป็นตัวบ่งชี้ว่าผู้เรียนจะสามารถทำอะไรได้บ้างหลังจากเรียนจบหลักสูตร

4. การเขียนผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม (Write Appropriate Learning Outcomes) เป็นการขยายขั้น Develop ใน ADDIE Model ในขั้นตอนนี้จะทำการเขียนผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ระบุไว้ในรูปแบบที่ชัดเจน เข้าใจง่าย และสามารถวัดผลได้ โดยใช้คำกริยาที่แสดงพฤติกรรมที่วัดได้ (เช่น อธิบาย วิเคราะห์ ประเมิน สร้าง)

5. การจัดแนวผลลัพธ์การเรียนรู้ (Alignment of Learning Outcomes) เป็นการตรวจสอบให้แน่ใจว่าผลลัพธ์การเรียนรู้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและเป้าหมายโดยรวม ขั้นตอนนี้จะช่วยให้มั่นใจได้ว่าหลักสูตรมีความเชื่อมโยงและมีจุดมุ่งหมายที่สอดคล้องกัน

6. การพัฒนาแผนการสอน (Develop Lesson Plans) เป็นการขยายขั้น Develop ใน ADDIE Model คือ การสร้างแผนการสอน (Lesson Plans) ที่มีรายละเอียด ซึ่งจะระบุเนื้อหา กิจกรรม สื่อการสอน และวิธีการประเมินผลที่จะใช้ในแต่ละบทเรียน แผนการสอนควรมีความยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนได้ตามความต้องการของผู้เรียน

7. การจัดทำเอกสาร (Documentation) เป็นการขยายขั้น Implement ใน ADDIE Model คือ การรวบรวมและจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรทั้งหมด เช่น โครงสร้างหลักสูตร คู่มือผู้สอน สื่อการสอน แบบประเมินผล เอกสารเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ในการนำหลักสูตรไปใช้และปรับปรุงในอนาคต

8. การพัฒนาการประเมินโดยตรงและโดยอ้อม (Develop Direct & Indirect Assessments) เป็นการขยายขั้น Develop ใน ADDIE Model คือ การสร้างวิธีการประเมินผล (Assessments) ที่หลากหลายทั้งการประเมินโดยตรง (เช่น การสอบ การทำโครงการ) และการประเมินโดยอ้อม (เช่น แบบสำรวจความคิดเห็นการสัมภาษณ์) เพื่อวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างครอบคลุม

9. การตรวจสอบระดับของผู้เรียน การรักษาความปลอดภัย และชั้นความลับ (Verify Audience Security Classification Level) เป็นการขยายขั้น

Evaluate ใน ADDIE Model คือการตรวจสอบให้แน่ใจว่าเนื้อหาและกิจกรรมในหลักสูตรเหมาะสมกับระดับความรู้ความสามารถ และความสนใจของกลุ่มผู้เรียน รวมถึงพิจารณาถึงข้อจำกัดด้านการความปลอดภัยและชั้นความลับ (ถ้ามี)

10. การสร้างหลักสูตรและคู่มือ (Create Course Syllabi & Course Guide) เป็นการขยายขั้น Design ใน ADDIE Model คือ การจัดทำรายละเอียดหลักสูตร (Course Syllabi) และคู่มือหลักสูตร (Course Guide) ที่จะให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่ผู้เรียน เช่น วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหา กิจกรรม การประเมินผล เกณฑ์การให้คะแนน และนโยบายต่าง ๆ

11. การทบทวนและอนุมัติหลักสูตร (Review & Approval of Curriculum) เป็นการขยายขั้น Evaluate ใน ADDIE Model คือ การนำเสนอหลักสูตรที่พัฒนาเสร็จแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญหรือคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องตรวจสอบและอนุมัติ เพื่อให้มั่นใจว่าหลักสูตรมีคุณภาพและสอดคล้องกับมาตรฐาน

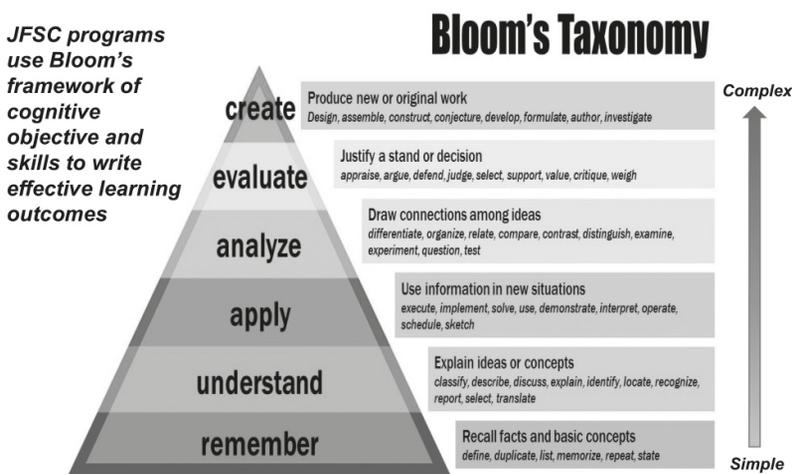
12. การนำหลักสูตรไปใช้ (Implement the Curriculum) เป็นการขยายขั้น Implement ใน ADDIE Model คือ การนำหลักสูตรที่ได้รับการอนุมัติไปใช้ในการเรียนการสอนจริง โดยใช้แผนการสอน สื่อการสอน และวิธีการประเมินผลที่ได้พัฒนาไว้

13. การประเมินกระบวนการประเมินผล (Evaluate the Assessment Process) เป็นการขยายขั้น Evaluate ใน ADDIE Model หลังจากนำหลักสูตรไปใช้แล้ว ให้ทำการประเมินผลกระบวนการประเมินผล (Assessment Process) เพื่อตรวจสอบว่าวิธีการประเมินผลที่ใช้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนหรือไม่ ผลการประเมินนี้จะนำไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรและการประเมินผลในอนาคต

การนำแนวคิด “13 Steps in Curriculum Development” มาใช้ร่วมกับ ADDIE Model จะช่วยให้สามารถพัฒนาหลักสูตรที่มีคุณภาพสูง ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและกองทัพได้อย่างแท้จริง และสามารถยกระดับมาตรฐานการศึกษาให้อยู่ในระดับสากลได้

ภาพที่ 4

กรอบแนวความคิดในการจัดการศึกษา Bloom's Taxonomy

หมายเหตุ : From Joint Forces Staff College, by C. C. Davis et al., 2025, Faculty and Academic Programs, Joint Forces Staff College, National Defense University.

Learning Outcome Development: พัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ด้วย Bloom's Taxonomy

ในการพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ที่มีประสิทธิภาพ JFSC ได้นำกรอบแนวความคิดในการจัดการศึกษา Bloom's Taxonomy มาใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดระดับความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่ต้องการให้ผู้เรียนบรรลุ เนื่องจาก Bloom's Taxonomy เป็นระบบการจัดหมวดหมู่ของการเรียนรู้ ใน 3 ด้านหลัก ได้แก่ Cognitive Domain (ด้านความรู้), Affective Domain (ด้านจิตใจ) และ Psychomotor Domain (ด้านทักษะปฏิบัติ) อย่างไรก็ตาม ในบริบทของการพัฒนาหลักสูตรสำหรับ JFSC นั้น Cognitive Domain (ด้านความรู้) จะถูกให้ความสำคัญเป็นพิเศษ เนื่องจากเกี่ยวข้องโดยตรงกับกระบวนการคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจ และการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารระดับสูงของกองทัพ (Bloom et al., 1956) Cognitive Domain ประกอบด้วย 6 ระดับ ตามภาพที่ 4 และคำอธิบายดังนี้

1. Remember (ความจำ) สามารถระลึกและจดจำข้อมูลพื้นฐาน ข้อเท็จจริง และศัพท์เฉพาะได้ (เช่น การจำหลักปฏิบัติที่สำคัญในสนามรบได้) คำสำคัญที่ใช้ใน Learning Outcomes ระดับนี้ ได้แก่ Define, Describe, Identify, Know, List, Name, Recall, Recognize

2. Understand (ความเข้าใจ) สามารถอธิบายความหมาย สรุปใจความ และตีความข้อมูลได้ (เช่น การอธิบายความสำคัญของยุทธศาสตร์ทางทะเล) คำสำคัญที่ใช้ใน Learning Outcomes ระดับนี้ ได้แก่ Classify, Compare, Contrast, Demonstrate, Explain, Interpret, Summarize

3. Apply (การนำไปใช้) สามารถนำความรู้ ทฤษฎี และหลักการไปใช้ในสถานการณ์จริงหรือสถานการณ์

จำลองได้ (เช่น การนำหลักการการวางแผนยุทธศาสตร์ไปใช้ในการวางแผนป้องกันประเทศ) คำสำคัญที่ใช้ใน Learning Outcomes ระดับนี้ ได้แก่ Apply, Choose, Construct, Implement, Solve, Use

4. Analyze (การวิเคราะห์) สามารถแยกแยะองค์ประกอบ หาความสัมพันธ์ และวิพากษ์วิจารณ์ข้อมูลได้ (เช่น การวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของยุทธวิธีของข้าศึก) คำสำคัญที่ใช้ใน Learning Outcomes ระดับนี้ ได้แก่ Analyze, Categorize, Compare, Contrast, Differentiate, Examine, Investigate

5. Evaluate (การประเมินค่า) สามารถตัดสินคุณค่า ให้เหตุผล และสรุปผลโดยใช้เกณฑ์ที่กำหนด (เช่น การประเมินความเสี่ยงของแผนปฏิบัติการทางทหาร) คำสำคัญที่ใช้ใน Learning Outcomes ระดับนี้ ได้แก่ Assess, Critique, Defend, Evaluate, Justify, Recommend, Support

6. Create (การสร้างสรรค์) สามารถสร้างสิ่งใหม่ ๆ ออกแบบ วางแผน และผลิตผลงานที่เป็นนวัตกรรมได้ (เช่น การพัฒนายุทธศาสตร์ใหม่ในการต่อต้านการก่อการร้าย) คำสำคัญที่ใช้ใน Learning Outcomes ระดับนี้ ได้แก่ Compose, Construct, Create, Design, Develop, Formulate, Write

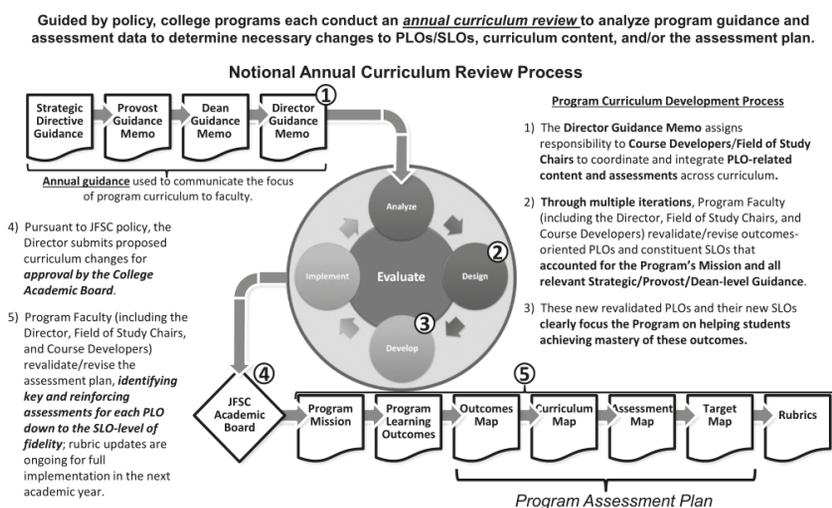
การพัฒนา Learning Outcomes โดยใช้ Bloom's Taxonomy ควรเริ่มต้นจากการกำหนดระดับความรู้ความสามารถที่ต้องการให้ผู้เรียนบรรลุ จากนั้นจึงเลือกคำสำคัญที่เหมาะสมกับระดับนั้น ๆ เพื่อให้ Learning Outcomes มีความชัดเจน วัดผลได้ และสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตร นอกจากนี้ จะพิจารณาถึงบริบทและลักษณะเฉพาะของ Joint Forces Staff College (JFSC) เพื่อให้ Learning Outcomes มีความเกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานจริงของผู้เรียน

JFSC Annual Curriculum Review Process: กระบวนการสำคัญเพื่อก้าวสู่สถาบันชั้นนำในระดับโลก

เพื่อการรักษาคุณภาพและความทันสมัยของหลักสูตรไว้ JFSC จึงกำหนดกระบวนการทบทวนและพัฒนาหลักสูตรประจำปี โดยใช้ชื่อกระบวนการว่า JFSC Annual Curriculum Review Process โดยมี

ภาพที่ 5

กระบวนการทบทวนและพัฒนาหลักสูตรประจำปี JFSC Annual Curriculum Review Process

หมายเหตุ : From *Joint Forces Staff College*, by C. C. Davis et al., 2025, Faculty and Academic Programs, Joint Forces Staff College, National Defense University.

กระบวนการทบทวนและพัฒนาหลักสูตรของ JFSC มีขั้นตอนที่เป็นระบบ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การมอบหมายความรับผิดชอบ (Responsibility Assignment) ผู้อำนวยการหลักสูตร (Director) จะต้องมอบหมายความรับผิดชอบให้แก่ผู้พัฒนาหลักสูตรและคณาจารย์ในการพัฒนาหลักสูตร (Course Developers และ Field of Study Chairs) เพื่อประสานงานและบูรณาการเนื้อหาและการประเมินผลที่เกี่ยวข้องกับ PLOs ในภาพรวมของหลักสูตร (Davis et al., 2025) การมอบหมายความรับผิดชอบนี้เป็นการกระจายอำนาจและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณาจารย์ในการพัฒนาหลักสูตร

นโยบายจากกระทรวงกลาโหมของสหรัฐฯ เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงาน (JFSC, 2025) กระบวนการนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลจาก Program Guidance และ Assessment Data เพื่อพิจารณาความจำเป็นในการปรับปรุง PLOs, SLOs, CLOs เนื้อหาหลักสูตร และแผนการประเมินผลให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป

ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบและปรับปรุง PLOs/SLOs (PLO/SLO Revalidation/Revision) คณาจารย์ประจำหลักสูตร (Program Faculty) ซึ่งประกอบด้วยผู้อำนวยการหลักสูตร ผู้พัฒนาหลักสูตร และคณาจารย์ในการพัฒนาหลักสูตร (Director, Course Developers และ Field of Study Chairs) จะร่วมกันตรวจสอบความถูกต้องของ PLOs ที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ และ SLOs ที่สนับสนุน PLOs เหล่านั้น โดยคำนึงถึงพันธกิจของหลักสูตร (Program Mission) และแนวทางจาก Strategic/Provost/Dean-level (Davis et al., 2025) กระบวนการนี้ดำเนินการซ้ำหลายครั้ง (Multiple Iterations) เพื่อให้มั่นใจว่า PLOs และ SLOs มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ขั้นตอนที่ 3 การมุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcome Focus) PLOs และ SLOs ที่ได้รับการตรวจสอบและปรับปรุงแล้ว จะช่วยให้โปรแกรมสามารถมุ่งเน้นการสนับสนุนผู้เรียนให้บรรลุความเชี่ยวชาญในผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน (Davis et al., 2025) การมีเป้าหมายที่ชัดเจนจะช่วยให้ผู้เรียนและผู้สอนสามารถวางแผนการเรียนรู้และการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 4 การขออนุมัติการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร (Curriculum Change Approval) เพื่อให้การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเป็นไปตามนโยบายของวิทยาลัย ผู้อำนวยการโปรแกรมจะต้องนำเสนอข้อเสนองการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรต่อ College Academic Board เพื่อพิจารณาอนุมัติ (Davis et al., 2025) ขั้นตอนนี้เป็นการกลั่นกรองและควบคุมคุณภาพของการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 5 การตรวจสอบและปรับปรุงแผนการประเมินผล (Assessment Plan Revalidation/Revision) คณาจารย์ประจำโปรแกรมจะทำการตรวจสอบและปรับปรุงแผนการประเมินผล โดยระบุ Key Assessments และ Reinforcing Assessments สำหรับแต่ละ PLO ลงไปจนถึงระดับ SLO อย่างละเอียด นอกจากนี้ จะมีการปรับปรุง Rubrics อย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในปีการศึกษาถัดไป (Davis et al., 2025)

กระบวนการทบทวนและพัฒนาหลักสูตรประจำปี JFSC Annual Curriculum Review Process ของ JFSC เป็นกลไกสำคัญในการประกันคุณภาพการศึกษาโดยมุ่งเน้นการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

บทสรุป

บทความฉบับนี้มุ่งวิเคราะห์รูปแบบการจัดการศึกษาของ Joint Forces Staff College (JFSC) สหรัฐอเมริกาอย่างเป็นระบบ เพื่อศึกษาข้อเด่นและแนวทางที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนของกองทัพไทยให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล ทั้งนี้ JFSC ถือเป็นสถาบันการศึกษาทางทหารที่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ โดยเฉพาะในด้านการจัดการศึกษาเชิงผลลัพธ์ (Outcomes-Based Education: OBE) ซึ่งมุ่งเน้นให้ผู้เรียนบรรลุสมรรถนะตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนและสามารถนำไปใช้ได้จริง

การศึกษาครั้งนี้ได้วิเคราะห์องค์ประกอบสำคัญของกระบวนการจัดการเรียนการสอนของ JFSC เช่น การประยุกต์ใช้ ADDIE Model ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดการออกแบบการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ การดำเนินกระบวนการ ทบทวนหลักสูตรประจำปี (Annual Curriculum Review Process) เพื่อให้หลักสูตรมีความทันสมัยและตอบสนองต่อความต้องการของกองทัพ รวมถึงการใช้ Bloom's Taxonomy เป็นกรอบในการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละระดับอย่างชัดเจนและสามารถประเมินผลได้อย่างเป็นรูปธรรม

จากผลการวิเคราะห์พบว่า การนำแนวทางของ JFSC มาปรับใช้ในบริบทของกองทัพไทย จะช่วยยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษาให้มีความเป็นระบบมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในด้านการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ชัดเจน การประเมินผลที่เที่ยงตรง และการปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ การประยุกต์ใช้ควรดำเนินการโดยคำนึงถึงบริบทเฉพาะของกองทัพไทย ทั้งด้านวัฒนธรรมองค์กร โครงสร้างการบริหาร และทรัพยากรที่มีอยู่ พร้อมทั้งส่งเสริมความร่วมมือกับ JFSC และสถาบันการศึกษาทางทหารระดับนานาชาติ เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และเสริมสร้างศักยภาพทางการศึกษาให้กับกองทัพไทยอย่างยั่งยืน

ในเชิงข้อเสนอแนะ ผู้เขียนเห็นว่า กองทัพอากาศควร จัดตั้งกลไกกลางเพื่อกำกับ ดูแล และส่งเสริมการพัฒนา หลักสูตรทางทหารอย่างเป็นรูปธรรม ควบคู่กับการพัฒนา ศักยภาพของผู้สอนให้มีความเข้าใจในกระบวนการออกแบบ และประเมินผลการเรียนรู้เชิงสมรรถนะอย่างแท้จริง นอกจากนี้ ควรสร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา

ทางทหารต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อเปิดโอกาส ให้เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และประสบการณ์ ในระดับนานาชาติ อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพ การศึกษาของกองทัพไทยให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง ของสภาพแวดล้อมด้านความมั่นคงในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- กองบัญชาการกองทัพไทย. (2567). *แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากองทัพไทย พ.ศ. 2569-2570*.
- กองบัญชาการกองทัพไทย. (2568). *สมุดปกขาวกองบัญชาการกองทัพไทยและกองทัพไทย พ.ศ. 2568*.
- Bloom, B. S., Engelhart, M. D., Furst, E. J., Hill, W. H., & Krathwohl, D. R. (1956). *Taxonomy of educational objectives, handbook I: The cognitive domain*. David McKay Company.
- Davis, C. C., Fowler, E. E., & Chivers, S. C. (2025). *Joint Forces Staff College*. [Unpublished manuscript]. Faculty and Academic Programs, Joint Forces Staff College, National Defense University.
- Harden, R. M. (2007). Outcome-based education: the future is today. *Medical Teacher*, 21(1), 7-14
- Joint Forces Staff College. (2025). *Joint Forces Staff College History*. <https://jfsc.ndu.edu/About/History/>
- Joint Staff. (2024). *Officer Professional Military Education Policy (JCSI 1800.01G)*. Joint Staff, Washington, D.C.
- Morrison, G. R., Ross, S. J., Morison, J. R. & Kalman, H. K. (2019). *Designing effective instruction* (8th ed.). Wiley.